

Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

To in ono

POMOČ AMERIKE BOMO PORABILI ZA NAKUP PŠENICE

Pred kratkim so ZDA odobrile 9 milijonov dolarjev, kot del redne pomoči za ekonomsko leto 1954-55. Za ta denar bo Jugoslavija kupila pšenico, ki bo že do konca tega meseca pripeljana v našo državo.

AKTIVNOST ZUNANJE TRGOVINE V SEPTEMBRU

Po dveh in pol letih je naša zunanja trgovina letos v septembru pokazala aktivno mesečno bilanco. Po podatkih je znašala vrednost našega izvoza v septembru 6 milijard in 300 milijonov din, uvoza pa okoli 6 milijard din. Lani v istem mesecu je znašala vrednost izvoza 4 milijarde 950 milijonov din, vrednost uvoza pa 7 milijard 527 milijonov din.

PROTI UPORABI ATOMSKEGA OROŽJA

Prebivalci japonskega mesta Hirošima, ki so bili ob koncu druge svetovne vojne prvi deležni »blagodati« atomske bombe, so poslali sekretariatu Organizacije združenih narodov spomenico, v kateri zahtevajo, da se atomsko orožje postavi izven zakona. Spomenico je podpisalo blizu 900.000 prebivalcev tega mesta.

PROIZVODJA MOTORJEV ZA MOTOCIKLE

Tovarna motorjev v Zagrebu bo prihodnje leto izdelala 5.000 motorjev za motocikle. Doslej je ta tovarna izdelala 3.000 bencinskih motorjev. V načrtu ima še proizvodnjo bencinskih motorjev jakosti 3 do 4 konjske moči. Ti motorji bodo uporabljeni za kmetijstvo, gradbeništvo in obrt ter za pogon manjših električnih central, pa tudi motornih čolnov itd.

ŠIROKO POLJE DELA ŽENSKIH DRUŠTEV V NOVOMEŠKEM OKRAJU

Po opustitvi organizacij AFZ, mnoge žene niso našle prave vsebine političnega dela na terenu. Tako je bilo ugodno podarjeno na okrajni konferenci zveze ženskih društev v Novem mestu 17. oktobra, katere so se udeležili poleg delegatke iz posameznih občin tudi predsednica zveze ženskih društev Slovenije Angelica Oček ter predstavniki političnih organizacij, ljudske prosvete in zdravstvenih ustanov.

V referatu na konferenci je Ema Musarja nakazala današnji politični položaj doma in v svetu ter v zvezi s tem naloge žene. Utrjevanje pogojev za socialistične odnose v družbi, za socialistično moralo in socialistično gospodarjenje z dobrinami, utrjevanje organov delavskega samoupravljanja, jačanje družbene kontrole v vseh področjih, borba proti zaostalosti in za pravo mesto žene v socialistični družbi, to je široko polje dela za sleherni napredek ženo, vse to pa v okviru SZDL.

Poučen je bil referat Danice Modiceve o problemih in stanju prehrane na Dolenjskem, ki ga bomo objavili v posebnem članku. Za nepravilni sestav prehrane ni toliko krivo pomanjkanje, kot je krivo neznanje in zaostalost. Ugotovitve so pokazale, da je naša prehrana premalo raznolika. Dočim je v sestavi hrane preveč maščob, krompirja, kruha in moke, je pa prav obično

Kot smo kratko poročali že zadnjič, je okrajni odbor SZDL Novo mesto na svoji seji sklenil pričeti s pripravami za občno zborov in volitve novih odborov v organizacijah SZDL, ki bodo predvidoma zaključene do 15. decembra. Prav tako kot v novomeškem, bodo pričeli te dni s pripravami za letne občne zborove osnovnih organizacij SZDL tudi v kočevskem in črnomeljskem okraju.

Za razliko od prejšnjih let, ko smo prepustili pripravo in izvedbo občnih zborov in volitve odborov SZDL samo stari in nekaterim aktivistom, je potrebno letošnje priprave izpeljati na mnogo širši osnovi. Predvsem nam mora vsem biti jasno, da je Socialistična zveza delovnih ljudi naša temeljna politična organizacija, ki združuje prav vse zavodne državljane in v kateri je mesto za vsakega delovnega človeka — zavestnega graditelja socializma. Najprej je treba pregledati število članstva in dosledno vztrajati na načelu, da ne more biti član druge organizacije ali društva in naših družbenih skupnosti, ki ni pripravljen na naše osnovne politične organizacije.

Mnoge organizacije in društva, kot so gasilska in druga, potem lovske družine, RK, Partizan, organizacije ZB, VVI ter ostala, so vstopila v članstvo SZDL kolektivno. Vse te organizacije, vsa društva so dolžna sodelovati pri pripravah in izvedbi občnih zborov ter volitev odborov, na kar še posebej opozarjamo vsa okrajna vodstva teh organizacij in društev, ki naj na to opozore vse podreje-

ne organizacije in društva v okraju. Prav tako so dolžni sodelovati in pomagati v pripravah organi ljudske oblasti. Enako naj pri tej važni nalogi v večji meri kot doslej sodelujejo sindikalne organizacije.

Ob sodelovanju vseh kolektivnih in posameznih članov SZDL ne bo težko izpeljati priprav na tako široki osnovi, kot je potrebno za tako politično organizacijo. Gradiva za razpravo na sestankih Socialistične zveze imamo več kot dovolj. Tu je vrsta zunanje političnih zadev v svetu, tu so več kot otipljivi uspehi nove Jugoslavije v mednarodni politiki in njene krepitve mira v svetu. (Balkanski pakt, zlom gospodarske blokade vzhodnih držav, dokončna rešitev tržškega vprašanja, postopna odstranitev vse napetosti z našimi meji, vedno krepkejša povezovanje z različnimi državami v svetu, ki spoštujejo našo neodvisnost, pri čemer ima veliko vlogo tudi SZDL, itd.) Potem so še razni gospodarski uspehi, napor in tudi neuspehi. Vse je potrebno obravnavati — od investicij zveznega, republiškega, okrajnega ali krajevnega značaja, pa do cen življenjskih potrebščin ter načinov uspešnejše borbe proti dvigovanju cen. Občinski odbori SZDL bodo dobili vse potrebne podatke o izvrševanju družbenega plana letos. Zraven tega ima še vsaka občina pa tudi vsa polna svojih lokalnih problemov, o katerih je potrebno razpravljati na sestankih SZDL. Pred nami je zmislo izobraževalno delo, ki se je po nekod že začelo. Skrbeti za pravo vsebino in množičnost

tega dela je naloga SZDL. Mimo razprave na sestanku SZDL ne more razgovor o delu splošne kmetijske zadruge, o razmerah, težavah in uspehih državnih in zadržinskih posestev, o delovanju ostalih ljudskih organizacij in društev. V okviru razprave o družbenem planu spada razgovor o rednem ali nerednem plačevanju davščin in drugih obveznosti, v razpravo o podjetjih razgovor o delavskem samoupravljanju, o storilnosti, stopnji socialistične zavesti v kolektivih in podobnem. Med vprašanji socialnega značaja je potrebno pogledati, ali je kdo v kraju ali občini, ki prejema nepravilno podporo ali pokojnino ter druge prispevke družbe, obenem pa tudi, če je kdo, ki je pomoči potreben, pa je ne dobi.

Skratka, naloge SZDL so res obširne in odgovorne, prav zato pa moramo za te naloge za zainteresirati vse prebivalce. Ob pomoči ostalih organizacij, društev in posameznih članov to delo ne bo težko, kajti naloge SZDL so hkrati naloge nas vseh. Ob dobrih pripravah ne bo tež-

PRI »KREMENU« SO ŽE IZPOLNILI LETNI PLAN

Delovni kolektiv novomeškega podjetja »Kremen« je v nedeljo 17. okt. praznoval lepo delovno zmago: izpolnitev letne proizvodne obveze za letošnje leto! Zadnje tone peska od predvidene količine za letošnje so naložili in odpremili 14. oktobra popoldne.

Ta delovna zmaga »Kremana« je še toliko pomembnejša, ker je bila letošnja obveza znatno večja od lanske ter bodo do konca leta lahko presegli letošnjo obvezo za približno 50 odstotkov. Obenem s količino so presegli tudi predvideni dobiček. S to delovno zmago se je delovni kolektiv »Kremana« uvrstil med najboljše kolektive v novomeškem okraju. Predčasno izpolnitev letne obveze so pri podjetju dosegli predvsem z boljšo organizacijo dela in razširjenim izkoriščanjem peska, zlasti pa z večjo storilnostjo.

Podjetje »Kremen« se naglo širi. Dočim so lani zaposlovali povprečno 150 delavcev, jih zaposlujejo zdaj že 300. Z investicijami, ki so jih dobili iz fonda pomoči zaostajajočim krajem, bodo lahko v prihodnjih letih

KULTURNA DRUŠTVA SESTAVLJAJO LETNE PRORAČUNE

Dejavnost in razgibanost naših podeželskih kulturno-umetniških društev tako napreduje, da so z dneva v dan večje tudi organizacijske in materialne zahteve.

Delo igalskih društev, pevskih zborov in ostalih kulturnih sekcij je posebno v zadnjih letih zelo pomembno in plodovito. K temu uspehom je pripomogla velika vztrajnost in volja naših kulturno-prosvetnih delavcev ter kmečke mladine. V okraju je 54 delavnih igalskih društev, dvoran, oziroma odrov, na katerih se lahko igra in izvaja razne kulturne programe, pa je le 20. Ostale igalske družine, ki se morajo urejati zasnove, dohodek teh prireditev je pa tako malenkosten, da komaj krije glavne stroške za predstave.

Pevski zbori vadijo brez klavirjev; godbe, tamburaški zbori in ostalo glasbeno udejstvovanje pa so le velika želja mladine. Tej vrsti kulture je nujno treba dati več pomoči.

Knjige v ljudskih knjižnicah so prečitate. Bralci, ki v zimskem času zelo radi posegajo po knjigah, žele vedno kaj novega. Da bi kulturna društva uveljavila in okrepila svojo dejavnost, so nekatera društva v sestavi letne proračune za l. 1955. Sveti za prosveto in kulturo pri občinskih ljudskih odborih bodo na svojih sejah skupno z zastopniki društev

ko razširili organizacij SZDL, sam občni zbor, oziroma volitve odbora pa bodo s svojo pravilno tehnično pripravo samo svečan akt in množična manifestacija naprednih sil za nadaljnje uresničevanje ciljev in nalog SZDL. Letošnji občni zbori z volitvami naj bodo velik korak za novo poglobitev in razširitev naše vseljudske organizacije — Socialistične zveze.

Škodljivci doraščajoče mladine

Doraščajoča mladina ima polno škodljivcev, ki jo hočejo pokvariti. Ker so ti škodljivci zelo močni, in ker naša družba še nima popolne moči, da jih zatre, moramo na vse načine in nenehno tudi sami poizkušati, da jih čimbolj onespособimo in kolikor mogoče preprečimo vpliv, ki ga imajo na mladino.

se znatno razširili obratovanje. Letošnjo povečano proizvodnjo so dosegli brez večjih investicij. Poleg vseh vrst kremenčevega peska izkoriščajo sedaj še razne vrste gline, ki jo pridobivajo v Ratju v Suhli krajini in pri Smolenji vasi, prav tako pa so začeli z izkoriščanjem posebne vrste kamna v mirenški dolini. Z izkoriščanjem vseh navedenih rudnin in z uspešnim prizadevanjem vsega kolektiva za čimboljše kakovosti, so znatno razširili krog svojih odjemalcev, ki jih imajo sedaj že po vsej državi, pa tudi inozemstvo se zanima za njihove produkte.

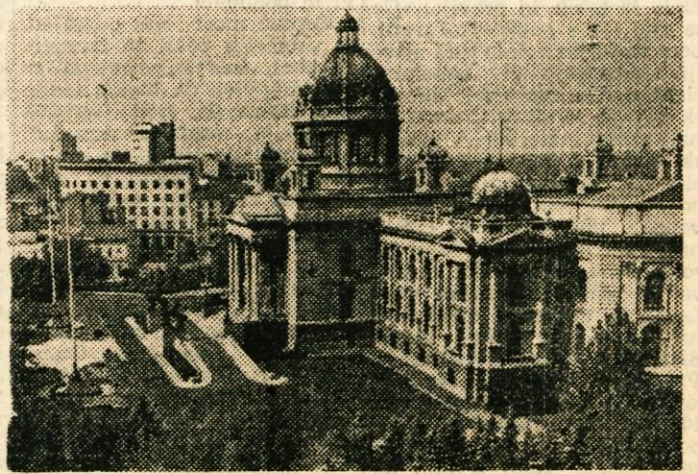
PROSLAVA 35-OBLETNICE SKOJ V NOVEM MESTU

Mestni komite Ljudske mladine Slovenije v Novem mestu je v sredo 13. oktobra popoldne priredil v Domu ljudske prosvete lepo proslavo v počastitev 35-letnice ustanovitve Saveza komunistične omladine Jugoslavije — Skoja in njegove herojske poti skozi 35 letno zgodovino naših narodov. Na liste te zgodovine je Skoj vpisal bleščeče strani — strani borbe v nekdanji Jugoslaviji, pot skozi

revolucijo v zmago in socializem in pomen Skoja v povojni izgradnji, gospodarskih in ideoloških svetlih let, da pot, pot žrti, junstva in herojev mladine skojevske organizacije, ki so za zmago socializma, za svobodo, dajali ne samo svoje kipeče mladostne moči, temveč tudi življenja.

Bila je lepa in pomenljiva proslava, kateri je novomeška mladina, ki je napolnila vso dvorano, prisostvovala z očmi in srcem, saj je bila to proslava napredne mladine vseh petindesetih let, ki je rasla in se vključevala v delo Skoja, organizacije, na katerih temeljijo nastajala in se razvija naša revolucija in naša sedanja svoboda, socialistična domovina.

Na proslavi je sodeloval pevski zbor učiteljskega, recitatorski zbor gimnazije in Brank Elica s sopkom partizanskih pesmi na harmoniki. Slavnostni govor o zgodovini, pomenu in uspehih Skoja je imel vod. Hartman.

Beograd, glavno mesto FLRJ, je 20. oktobra slavil 10. obletnico osvoboditve

Škodljivci doraščajoče mladine

Tisk je za šoloobveznega otroka takorekoč življenjsko važen. Dober tisk, zlasti mladinski, je za otroke lahko prvi življenjski vodnik, medtem, ko slaba knjiga, slab časopis, slabe revije, oziroma sestavki v njih lahko vplivajo na otroke za vse življenje negativno. Zato bi morali starši in vzgojitelji in vsi tisti, ki jim je na skrbi bodoča mladina, posvetiti vso pažnjo tisku. Paziti je treba prvenstveno, da otrok ne bo vsega bral, kar bo kje našel. Voditi je treba nad tem stalno in strogo kontrolo. Dostikrat opažamo otroke pri čitanju dnevnega časopisa. Prav je to, da se otrok zanima tudi za te vrste tiska, toda v dnevnem časopisu je med drugim tudi zelo veliko takega, kar ni za odrasčajočega otroka. Pa prav take stvari otroci navadno kar požirajo. Naj navedem kar dva primera.

Podlistek v Slovenskem poročevalcu je lep in za starejše ljudi primeren. Nikakor pa ni primeren za mladino. Morda bi se dalo ustrezno besedilo, ki bi bilo privlačno in napet, pa za mladino vendar ne škodljivo. Se pred kratkim je tako sodbo izrekel direktor

Nekaj podobnega je tudi z obiskom kino predstav. Šole otrokom sicer ne dovoljujejo obiska, zlasti večernih predstav, izgleda pa, da to ne pomaga dosti. Pogled h kino blagajni kaj hitro pokaže kako malo otroci upoštevajo povelje šole. Nekateri starši kljub prepovedi menda navkljub »hora legalis« jemljejo otroke k večernim predstavam. Tako vadijo otroci veliko filmov, ki niso zanje primerni. Zlasti velik vpliv imajo nanje razne tarzanščne in kavbojske pretepanja. Posledica gledanja take filmske proze je kaj hitro pokažejo in po navadi »spremljajo« otroka zelo daleč, če ne celo »se življenje.

Prav bi bilo, da bi vodstva šol poostroila prepovedi obiska kino predstav, hkrati pa zahtevala od kino podjetij, da bi po v poštne mladinske filme, od časa do časa vrtili tudi le-Pametni starši naj bi se temu pridružili in prepričan sem, da bi ne bilo brez uspeha.

Alkohol je tretji sovražnik naše mladine. Zlasti kmečki starši veliko greše, ko dajejo otrokom alkoholne pijače. Pogosti so primeri, da otrok zajtrkuje namesto mleka in kave — zganje ali vino! Posledica tega je skrajno slab uspeh v šoli — in tudi uspehi — kasneje v življenju. Naravnost gnusna je navada tako v mestu kakor tudi na kmetih, da vadijo starši otroke v gostilne, kjer sede v zatohlih, smrdljivih gostilniških sobah po celi popoldnevi in poslušajo razne neprimerne pogovore starejših, njih kvante in prekljanje.

Prvenstveno bi se morali starši sami zavedati kvarnih posledic tega. Če pa se ne, je treba pač z drugačnim posegom doseči, da se to že enkrat prepreči. Ne le šole, marveč vse organizacije, ki se ukvarjajo z vzgojo mladine, morajo nemudoma poseči vmes in preprečiti še večje zlo. Ostro je treba nastopiti in neusmiljeno kaznovati taka dejanja, posebno še starše, ki dajejo otrokom jutraj alkohol. Nujno je treba doseči, da se bo v Novem mestu kmalu preje ustanovila brezalkoholna restavracija in zajtrkovalnica. To je važno tudi za marsikatero odraslega človeka, ki mu ni za alkohol.

Klub dolenjskih visokošolcev

-R-

SPORED PRIREDITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA V NOVEM MESTU

SOBOTA, 23. oktobra ob 20. uri: v Domu LP predavanje Ljudske univerze. Ivan Krefl: Sociološko gibanje in njegov tisk pri Slovencih.

NEDELJA, 24. oktobra ob 10. uri: v Domu JLA otvoritev Razstave naprednega tiska.

TOREK, 26. oktobra ob 20. uri: v Domu LP predstava. Bor: Raztrganci (KD Dušan Jereb).

SREDA, 27. oktobra: PROSLAVA občinskega praznika v Briljini (ob 20. uri: Zadržinski dom).

ČETRTEK, 28. oktobra ob 20. uri: v Domu LP Slovenska akademija. Pred akademijo obhod gobde po mestu (godbene društvo).

PETEK, 29. oktobra ob 6. uri: budnica (Godbene društvo). Ob pol 10. uri: slavnostna seja L.O. MO.

ob 10. uri: komemoracija na spomenišnem prostoru na Vratih,

ob pol 11. uri: odkritje spomenika padlim partizanom na Marofu.

ob pol 12. uri: promenaadni koncert.

ob 14. uri: hitrostne dirke Avtomoto društva in odbojka na stadionu

ob 15. uri: v Domu LP koncert Akademanskega pevskega zbora »Tone Tomšič« iz Ljubljane — samo za mladino.

ob 16. uri: na stadionu rokomet, ob 18. uri: v Domu LP koncert Akademanskega pevskega zbora »Tone Tomšič« iz Ljubljane.

SOBOTA, 30. oktobra ob 20. uri: v Domu LP predstava Tlemeyer: »Mladost pred sodiščem« (KD Dušan Jereb).

NEDELJA, 31. oktobra ob 10. uri: na stadionu odbojka — Partizan Novo mesto in Branik Maribor.

Vreme

za čas od 23. do 31. oktobra. Nestalno vreme s pogostimi padavinami. Včasih bo nepretrgoma nekaj dni deževalo. Sneg ponekod skoraj do nižin. V začetku novembra se bo vreme zboljšalo.

IZ NAŠIH KRAJEV

Topličani za Teden otroka

V Dol. Toplicah so prav lepo izpeljali Teden otroka. Zasluge ima predvsem Društvo prijateljev mladine, prosvetni delavci, pa tudi — topliški gostje. Najprej je Društvo prijateljev mladine uspešno izvedlo nabiralno akcijo, ki tako oskrbelo denarnih sredstev in nabralo tudi precej sadja za obdaritev predšolskih otrok na prireditvi, ki so ji dali ime Pozdrav jeseni. Nato so Topličani med tednom pripravili prireditve. Tako je prišlo v Toplice gostovalec lutkovno gledališče iz Novega mesta. Prof. Dušan Modic, ki ga vodi, se je z veseljem odzval povabilu. Nastopilo je iz igrice Janko in Metka v enem popoldnevu dvakrat: za predšolske in za šolske otroke. Prireditve Pozdrav jeseni je bila zaradi slabega vremena šele v nedeljo popoldne. Stiriideset predšolskih otrok je s harmoniko prišlo na lepo okrašen zdraviški vrh, kjer jim je jesen razdellila svoje darove: sadje, kekse in druge slaščice.

Posebno skrb pa so Topličani posvetili roditeljskemu sestanku. Bil je v nedeljo popoldne. Zanj so pripravili bogat program. O pomenu Teda otroka je v uvodu spregovorila ravnateljica nižje gimnazije Crne Fanika. Nato je imela referat o vzgoji otrok učiteljica Cirila Novinec. Sledilo je predavanje prof. Dobovška o vplivu telesne vzgoje na mladino. Zanimivo pre-

davanje so spremljale še skioptične slike. Komandir LM poročnik Krebelj Jože je govoril o prometu in nesrečah, ki nastajajo zaradi otrok. Predsednik občinskega sveta za prosveto in kulturo Henigman Pepca je imela referat o družbenem upravljanju šol in poročala o delu občinskega sveta za prosveto in kulturo. Stariši, bilo jih je 82, so z zanimanjem prisostvovali celotnemu programu in sodelovali v razgovoru. Na tem sestanku so izvolili še tudi zastopnike staršev za šolski svet.

Ob koncu Teda otroka pa so Topličane iznenadili topliški gostje iz zdravilišča. Inicijativni šef novomeške postaje Smauc Karel je navdušil ostale, da bi pogostili tiste otroke topliške šole, ki so letos prvič

V kleti se je obesila

V soboto popoldne 9. oktobra se je po Sodražici in okolici hitro raznesla vest, da se je Arko Karolina iz neznanih vzrokov obesila. Z možem sta se ves čas v zakonu dobro razumela. Usodnega popoldneva je nenadoma odšla iz hiše. Mož je mislil, da gre žena na polje. Ko je dolgo časa ni bilo nazaj, je šel v klet, misleč, da se morda tam mudi. Zgleda, da je ženo obešeno na vrvi in že mrtvo.

Pokojnica je bila stara okrog 50 let ter zapuščala moža, ki si njene smrti, oziroma vzroka za nasilno smrt, ne zna tolmačiti. Menda bo še najbolj verjetna sumnja, da je to storila v duševni zmedenosti. Pokojnica je bila pri ljudeh zaradi mirnega značaja in delavnosti zelo priljubljena.

IZ METLIKE

Gradbena dela pri »Belokranjki«, tovarni pletenin in zaves, lepo napredujejo. Ker pa je vedno krajši dan in ker se boje, da bi delo ne prehitelo in iz zavrla zima, bo gradbeno podjetje Pionir delo tudi v poznih večernih in zgodnjih jutranjih urah.

Isto podjetje je v začetku tega meseca pričelo graditi ob cesti proti kolodvoru tudi štiristanovalni hišo za službenice nove tovarne. Kakor tovarna tako mora biti tudi ta hiša do novega leta pod streho.

Osem kilogramov težkega soma je ujel na sotočju Kolpe in Lahinje metliški magister tov. Gojko Jug. Sicer ta teža ni kaj posebnega, saj sta pred dvema letoma dva ribiča v Kolpi ujela celo 52 kg težkega soma. Toda tu love to ribo le na črva in školjko, tov. Jug pa je ujel soma na blestivo in ga srečno privlekel na suho.

Za začetek letošnje trgovatve je bil na okraju določen 13. oktober, vendar so zaradi deževja, ki je nastopil zadnje dni in povzročilo, da je pričelo grozje pokati in gniti, začeli kmetje trgati že 11. oktobra. Tiste nestrpnosti, ki so trgali že takoj po prvem oktobru, pa so popisali in bodo zaradi svoje nediscipliniranosti plačali globo.

Literarni večer v Metliki in Črnomlju

Dvajsetletnica izhajanja ljudske pravice je 13. oktobra proslavila tudi Metlika z literarnim večerom. Zbranim občinstvu je o razvoju in pomenu napredka tiska govoril tov. Maks Vilfan, nakar so s svojimi deli nastopili člani Društva slovenskih književnikov. Prvi je prebral nekaj svojih pesmi Peter Levec, ki se je poleg tega predstavil tudi z močno doživeto osebnostno liriko. Njegov tovariš Beno Zupančič je prebral prozo izšla s konji, nakar je recitiral svoje pesmi Cene Vipolnik. S prozo o Našem morju je prikljubljeno pisatelj France Bevk zaključil zanimiv večer.

Slični literarni večer so imeli prejšnji dan tudi v Črnomlju, kjer je poleg goričimskih književnikov govoril o pomenu in nalogah naprednega tiska predsednik okrajne tovarne Zunič. Literarni večer je poživljal s svojo pesmijo črnomljski moški oktet.

Dober pridelek detelje in travnatih krmov boste imeli le, ako gnojite Thomasovo žlindro. Nabavite si jo lahko v KMETIJSKI ZADRU-GI - NOVO MESTO. Ne zamudite izredne prilike, ki se vam nudi prvič po vojni!

Pojasnilo

Na vest v našem listu pod naslovom »Ublj ga je.«, ki je bila objavljena v 38. številki na strani 5, smo dobili iz množičnega mesta sledeče pojasnilo:

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa je pokazal, da je pri njem nastopila smrt zaradi zadušitve z mesom in ne zaradi udarca s stolom po glavi.

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa je pokazal, da je pri njem nastopila smrt zaradi zadušitve z mesom in ne zaradi udarca s stolom po glavi.

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa je pokazal, da je pri njem nastopila smrt zaradi zadušitve z mesom in ne zaradi udarca s stolom po glavi.

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa je pokazal, da je pri njem nastopila smrt zaradi zadušitve z mesom in ne zaradi udarca s stolom po glavi.

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa je pokazal, da je pri njem nastopila smrt zaradi zadušitve z mesom in ne zaradi udarca s stolom po glavi.

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa je pokazal, da je pri njem nastopila smrt zaradi zadušitve z mesom in ne zaradi udarca s stolom po glavi.

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa je pokazal, da je pri njem nastopila smrt zaradi zadušitve z mesom in ne zaradi udarca s stolom po glavi.

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa

Obkulek pojoknega Cvetka Rudolfa je pokazal, da je pri njem nastopila smrt zaradi zadušitve z mesom in ne zaradi udarca s stolom po glavi.

V DOMOVINO JE PRIŠEL UMRET

V domovino je prišel umret. Prejini teden so pokopali v Metliki 74-letnega Jurija Gornika, ki se je komaj pred dvema mesecema vrnil iz Amerike.

Pokojni Gornik je bil kmetič: ga rodu. Poln moči in zdravja se je v mladosti izselil v Ameriko, kjer je bival polnih 43 let. V tuji je pustil vse svoje sile in moči, pred smrtjo pa si je zažel videti še svojo staro domovino, drago Belo krajino, znanost ter sorodnike. Ta želja se mu je tudi izpolnila, žal samo za kratke čas. Bil je ves čas svojega življenja v naprednih vrstah. Izredno rad je bral knjige naprednih pisateljev in še posebej je čislal dela pisatelja Louisa Adamida. Bil je tudi narkotičen Dolenjskega lista. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v lepem spominu.

ČRNOMELJ

V Črnomlju so ustanovili Radioklub, ki je organiziral tečaj za telegrafiste in radioamaterje. Klub bo v kratkem začel sprejemati popravila aparatov, opravljal pa bo tudi vsa finomehanična dela. V klubu je veliko mladih ljudi, zato se ni bati, da bo prenehal z delom.

DR. NIKO ZUPANIČ - častni član Belokranjskega muzejskega društva

Pred kratkim je bila v prostori Belokranjskega muzeja v Metliki majhna intimna svečanost. Predsednik Belokranjskega muzejskega društva prof. Jože Dular je ob navzočnosti društvenih odbornikov, zastopnikov mestne občine in predstavnikov sveta za prosveto in kulturo iz Črnomlja izročil diplomsko častno članstvo Belokranjskemu muzeju univ. prof. dr. Niku Zupančiču. V kratkem nagovoru je poudaril predvsem njegove zasluge, ki jih je imel kot prvi ravnatelj novostanovljene Etnografskega muzeja v Ljubljani, ki ga je vodil od 1920 do 1940, torej polnih dvajset let. L. 1926 je prišel Zupančič iz Ljubljane v Črnomelj, kjer je začel urediti vsega skupaj 13 knjig ter v njem poleg Slovencev objevali svoje znanstvene razprave tudi Srbi, Hrvat, Čehi, Poljaki, Rusi in Nemci.

V svojem Etnologu in drugod je Zupančič objavil vrsto kvalitetnih razprav in z njimi seveda posegel tudi v rodno Belo krajino. Tako je prvi razdelil Belokranje po dialektih, razložil je ime »Bela«, ki pomeni »Belo-kranjskem velikanu«, napisal je psihološko in zgodovinsko dobro utemeljeno študijo o naštrnjem kumstvu v Beli krajini; imena naselij, domov in rodbin pa so ga napotila tudi na njegovo raziskovanje kot pomozni vir za zgodovino preseljevanj v Beli krajini.

Izpred sodišča

Hud napad skupine delavcev na vrtljikarja

To se je zgodilo na Hribu pri Loškem potoku letos 11. julija. Potujoča družina Viktorja Rajhada je prišla v loškopotoško občino, in se ustavila na Hribu. Tu so postavili vrtljak in druge priprave za igranje. V nedeljo popoldne 11. julija je bilo okrog vrtljaka polno ljudi, med njimi tudi skupina delavcev iz Dalmacije, zaposlenih pri gradnji ceste. Menda iz same hudobije je delavec Kuzma Vidrič pri poizkušanju sreče z metanjem žoge, nalašč vrget žogo v razstavljene dobitke. Zaradi tega je prišlo z lastnikom, ki je proti takemu početju ostro nastopil, do prepira. Vidriču so priskočili na pomoč delavci iz njegove skupine, prav tako Dalmatinci, med njimi pa tudi domačin iz Malega loga Ivan Samsa. Rajhdova žena je, vi-

deč, kaj se pripravlja, hiro stekla po miličnika. Med tem pa je skupina navallila na lastnika vrtljaka in ga s kamnom podrla na tla. Razbili so tudi vse šipe na potovalnem vozu in je velika sreča, da ni bil pri tem zadet 9-mesečni otrok, ki je ležal v vozu. Miličnik je res kmalu prišel in prepočil nevarne napadalec.

Bojevit skupina se je potem po nastopu miličnika res odstranila. Napadalec so odšli v vas Travniki v gostilno, toda huda jeza na lastnika vrtljaka se jim še ni podela. Nekdo izmed njih je stopil v baraku v vasi Sušnjak do ostalih delavcev in jih povabil na pomoč za ponovni napad. Okrog 18. ure se je zbrala še večja gruča bojevitih napadalec. Oborožili so se z železnimi palicami in koli ter kamenjem in v obkoljevalnem manevru ponovno naskočili vrtljikarja in njegovo skupino, oziroma družino in imetje. Tega načina napada so se najbrž poslužili zato, ker jim je Rajhad navzlic poškodbi pri prvem napadu ušel z drugimi člani družine vred. Tokrat se je šlo še bolj zares. Napadalec so med drugim prevrnili pod cesto stonovanjski voz, ga razbili, obnem na uničili drugo opremo. Skupno so povzročili škodo nad 150.000 din. Le takojšen odločen nastop miličnikov je preprečil, da ni prišlo do česa hujšega, pa še miličniki so imeli precej opravka, predno so ukrotili napadalec.

Pred okrožnim sodiščem v Novem mestu, kjer se je ta nevarna »borbena« skupina zagovarjala, so skoraj vsi trdili, da se ne čutijo krive. Vsega naj bi bil kriv lastnik vrtljaka, ki ni dovolil, da bi mu posamezniki iz skupine delali hudobije. Senat okrožnega sodišča seveda glede krivde ni bil takega mišljenja kot obtoženci, zato jih je obsodil na zaporne kazni.

Kuzma Vidrič 8 mesecev strogega zapor. Ante Baljak 7 mesecev strogega zapor. Drago Babič 6 mesecev strogega zapor. Ante Baljak (št. 2) 3 mesece zapor. Ivan Vadič 3 mesece in 15 dni zapor. Peter Baljak in Ante Lončar vsak na 2 meseca zapor, ter Ivan Samsa 1 mesec zapor. Sime Lončar je bil oprosten, Ivana Vrička pa čaka njegov delež, ko ga izsede, ker se pozivu na razpravo ni odzval.

Predavanje o radarju v Ribnici

Združenje rezervnih oficirjev — UROJ — Ribnica prireja vsako drugo nedeljo v mesecu sestanke, oziroma predavanja za svoje člane. Tako je tudi preteklo nedeljo (10. X.) organiziralo zanimivo predavanje o pomenu in uporabi radarja. Predavanje (udeležilo se ga je nad 40 rez. oficirjev) je bilo podkrepjeno s slikami in razlago na tabli. Predaval je kapetan JLA Danilo Mohar. Udeleženci so zanimivemu in razumljivo podanemu predavanju vseskozi živahno sledili. Po predavanju so se dolgo razpravljali o zanimivi iznajdbi — radarju, ki služi za vojaške kakor za mirnodobne namene. V bodoče bi bilo zaželeno, da se na taka in podobna predavanja povabi tudi rezervne podoficirje.

V ČRNOMLJU JE SPET ENEMU »POČIL LONEC«

Kadar v Črnomlju komu onemogočijo življenje na račun skupnosti, pravijo, da mu je počil lonec. Pred kratkim se je to dogodilo upravniku Brivskega podjetja J. S., kateremu je občinski ljudski odbor odpovedal službeno razmerje zaradi nepoštenega upravljanja podjetja. Ker ostavljen upravitelj J. S. sedaj govori po mestu, da je bil odstavljen zato, ker se je baje zameril nekaterim vodilnim funkcionarjem v Črnomlju, kajere je kritiziral po raznih javnih lokalih, je potrebno navesti nekaj podatkov o vzrokih njegove odpustitve.

Upravnik Brivskega podjetja J. S. je s svojim nepoštenim upravljanjem znatno škodoval podjetju. Funkcije upravnika in blaginjskega je združil skupaj v svoji osebi, da je laže izvrševal razne nezakonitosti. Upravne odbora in drugih organov delavskega samoupravljanja ni upošteval, ampak je delal po svoje. Med tem, ko je sebi doletel plačo 12.000 din na mesec in si jo tudi redno izplačeval celo vnaprej, niso drugi službenici prejeli plače tudi za več mesecev, ali pa so prejeli le minimalne plače zaradi pasivnosti podjetja. Evidenca v podjetje je bila skrajno slaba, blaginjske priloge in računi pa kažejo očiten kriminal. Neki neupravičeni primanjkljaj je enostavno napravil neki službenik, češ da ji je preveč izplačal. Ker je živel razkošno, mu mesečni prejemki niso zadostali. Jemal je denar iz dnevnega izkupička, kolikor je pač potreboval. Ob neki priliki je vzel iz blaginje 300 din in rekel, da gre na golaž. Ko so ga službenke opozorile, da blaginja na ta način ne bo čista, je pripomnil: »Zakaj pa imamo radarje?« Kaže da se je teh sam pridno posluževal, saj je velikokrat priložil dnevnimi izdatki radiranj in popraviljenih. Samo v enem mesecu je bilo deset takih primerov. Denar, ki ga je prejemal za podjetje, je večkrat kratkoročno vtaknil v svoj žep. Da se je bolj izkazal »gazdo«, so mu morale službenke prinašati v brivntco pivo in cigarete. Zelo rad je tudi »službeno« potoval, posebno v Zagreb, in si za vsako potovanje izplačal lepe denarice. Med drugim je popravil številke na devetih računih.

prav tako je prodal električni brivski aparat, last podjetja vred 10.000 din in si denar prilastil. V podjetju je navedel, da je dal aparat v izposojilno prodajo, potrdilo pa izkubil.

J. S. je prigoljufani denar pridno zapravil po gostlinah, v katerih je tudi izval veliko neredov s svojim strupenim jezikom, ki ga je vihtel prav nad vsakim kom vojno kopje. Zaradi tega mu je gosposko podjetje celo prepovedalo vstop v lokal. Seveda si je vedno znal polskati primerno družbo, s katero je zapravil denar podjetja. Lepo je živel ob vinu in kitari kot pravi črnomljski princ Karneval, dokler mu ni — počil lonec. Ko so J. S. dostavili odločitveni dekret, je začuden vprašal: »Kam bom pa sedaj šel?« Da, to bi se mogel vprašati prej, Morda bi ga tako vprašanje v času službe rešilo vseh posledic, z družbeno lastnino. Najprej bi sedaj je očitno že prepozna, ki jih bo imelo njegovo počestje sodišče povedalo kako in koliko, potem bo šele lahko vprašal, kam sedaj. Na tak položaj prav gotovo več ne. Sedaj, ko je odstranjen s položaja upravnika in izročen javnemu tožilstvu, službenke v podjetju povedo marsikaj tudi o njegovih odnosih do njih.

A. M.

NOTICEK ZA DOLENJSKE GASILCE

Gasilska slavnost v Dol. Straži

PGD v Dol. Straži je 10. oktobra slovesno sprejelo novo motorno brizgalno, ki jo je društvo dovela okrajna gasilska zveza. Na zbornem mestu so se zbrali gasilci Dol. Straže in bližnje okolice. Predsednik društva tov. Zvonko Susteršič je začel slovesnost in v uvodnih besedah poudaril, da je prišel težko pričakovani dan, saj so bili brez slahernega gasilskega orodja.

Sekretar OGZ tov. Japelj je v daljšem govoru orisal zgodovino gasilstva in dejal, da mora biti gasilec v socialistični družbi vedno pripravljen prisostiti na pomembni prireditvi ali soproizvodu, ki je v nesreči. Njegov govor je bil tako zanimiv in tehten, da je presunil tudi tiste, ki še stojijo ob strani gasilske organizacije. Če ne bi naša socialistična družba in ljudske oblasti tako skr-

bell za naše gasilstvo, je poudaril, in dajala toliko podpore, se enakostavno društvo sploh ne bi moglo opremiti z gasilskim orodjem.

Zbrane gasilce je pozdravil tudi predsednik občine Albin Stok. Motorna brizgalna je velika pridobitev za Dol. Stražo in njeno požarno področje, je naglasil v svojem nagovoru, zato naj bi stroški gasilci skrbno čuvali in po hitro z njo na pomoč, kadar jih pokliče gasilski rog.

Motorno brizgalno je sekretar okrajne gasilske zveze izročil društvenemu poveljniku Stefanu Jakliču, ki je njo takoj izvedel praktično gasilsko vajo. V vaji je sodelovalo tudi PGD Prečna.

Gasilsko slavnost v Dol. Straži se iskreno zahvaljuje ljudski oblasti, ki jim je omogočila, da so dobili tako potrebno gasilsko orodje.

Perion

odlična kvaliteta
zmerna cena
ugodno pranje
to so odlike
Perion praške
za pranje
finih tkanin

DOLENJSKI ŠOLSKO POSREDOVATELSTVO

Kino KRKA Novo mesto

Od 22. do 25. oktobra: argentinski film: »ONECASCEANA«.

Od 26. do 28. oktobra: francoski film: »UMOR«.

Od 29. oktobra do 1. novembra: švedski film: »MARGIT«.

Potujoči kino Novo mesto

V petek, 22. oktobra: predvaja film MENTON PRI FILMU.

Ob 19. uri v Orhevo: — šola; v soboto, 23. oktobra: isti film ob 19. uri v Mirni peč; v nedeljo, 24. oktobra: isti film ob 14. uri v Amburcu in ob 18. uri v Zagradcu. — Pričetek točno ob napovedanem času.

Kino Dolenjske Toplice

23. in 24. oktobra: ameriški barvni film: VESELO IN BREZ SKRBI; 27. in 28. oktobra: francoski film: »PARADA IZGUBLJENEGA ČAS«.

Kino Črnomelj

26. in 27. oktobra: »STEKLENA MENEŽARIJA«.

28. in 29. oktobra: »MOJ SIN PROFESOR«.

Kino Loški potok

30. in 31. oktobra: mehiški film: »EN DAN ŽIVLJENJA«.

Kino Jadran Kočevje

Od 22. do 24. oktobra: ameriški film: »LEPOTICE NOČI«.

Od 27. do 28. okt.: italijanski film: »MILIJONARSKI NEAPELJ«.

Razpis

Komisija za razpis mest upraviteljev in poslovljiv Okrajnega ljudskega odbora Novo mesto razpisuje

mesto poslovljiv iz Trgovskega podjetja Mokroog.

Kandidat mora biti izručen v trgovski stroki in mora imeti najmanj 5 let prakse v trgovini.

Pismene ponudbe s priloženim življenjepisom, opisom dosedanjega službovanja in potrdilom o nezakazovanju je dostaviti na Okrajni ljudski odbor Novo mesto do 10. novembra 1954.

Dražbeni oklik

Na podlagi navodil o prodaji stanovanjskih hiš Splošnega ljudskega premoženja Občinskih ljudskih odborov ter v zvezi z Uredbo o prodaji hiš SLP (Ur. list št. 17-101-53) in Uredbo o dopolnitvi uredbe o prodaji stanovanjskih hiš (Ur. list št. 17-101-53) razpisuje Občinski ljudski odbor Smarjeta

Obvestilo

Občinski ljudski odbor Gradac v Beli krajini obvešča vse kupce in prodajalce goveje živine, konjev in drobnice, da je v Gradcu obnoven živinski sejem, na katerega vabimo vse kupce in prodajalce. Sejmi bodo vsako zadnjo soboto v mesecu.

Prvi sejem bo v soboto, 30. oktobra 1954.

Gibanje prebivalstva v Novem mestu

Od 4. do 18. oktobra je bilo rojenih 31 dečkov in 31 deklet.

Poročili so se: Maričič Ivan, podoficir iz Reke, in Avsec Stanislava, delavka iz Novega mesta.

Bajuk Branko, namestnik iz Trbe vasi, in Vesel Cveta, namestnica iz Gotne vasi. Bogunovič Peter, oficir iz Novega mesta, in Glavič Marija, delavka iz Rago-

vga. Macedoni Janez, mizar, pomočnik iz Novega mesta, in Zupančič Justina, namestnica iz Ločne. — Umrlj so: Markelj Frančiška, mlinarica, 63 let, iz Temenice. Zbežnik Rozalija, oskrbovanka, 57 let, iz Ponikve pri Vidmu. Mišmaš Angela, gospodinja, 38 let, iz Ljubljane. Koren Ignac, učitelj, 70 let, iz Metlike. Foršek Franc, kmet, 64 let, iz Jurne vasi. Kuzma Jurij, invalid, 58 let, iz Dragatusa. Šiška Rudolf, kmet, 50 let, iz Jurke vasi.

Kočevje

Od 2. do 9. oktobra je bila rojena ena deklica. Poročila sta se: Sanidar Ludvik, brusilec iz Kočevja, in Hara Vera, trg. pom. iz Maribora. Umrlj je Sevske Slavko, 3 mesece, iz Klinje vasi.

Vinica

V septembru je bilo rojenih 9 dečkov in 4 deklice. Umrla sta: Lukanič Ivan iz Sinjega vrha, kmet, 60 let. Brožič Jurij, kmet, 74 let, iz Otoka.

Ribnica

V septembru je bilo rojenih 9 dečkov in en deček. Poročili so se: Kromar Janez, mesar, pom. iz Dolenje vasi, in Zobeč Roza,

Mokronog

V septembru sta bila rojena dva dečka. Poročili so se: Ravnik Ciril, trg. pom. iz Sentruperta, in Korosec Ana, namestnica iz Pušcave. Dolinar Anton, delavec iz Loga, in Kolenec Frančiška, delavka iz Kriznega vrha.

Majcen Stanislav, zeleznikar iz Krmelja, in Hočevar Jožef, poselstevnik iz Pijavice. Rman Stanislav, delavec iz Skrovnice, in Kos Kristina, hči kmetice iz Šenturbe vasi. — Umrlj je: Kovarčič Anton, kmet, 84 let, iz Ostrožnika.

Z novomeške porodnišnice

Od 4. do 11. oktobra so rodile: Kašič Ana iz Migolice pri Mirni — dečka. Bajc Rozalija iz Male Loke — dečko. Slanc Pepca iz Curil pri Metliki — dečko. Rožič Frančiška iz Nakla — dečka. Sokolovič Pepca iz Kostanjevca — dečko. Humljan Angela iz Bol-draza pri Metliki — dečka. Lukšič Marija iz Broda pri N. m. — dečko. Pirce Marija iz Novega mesta — dečko. Papič Frančiška iz Ljubljane — dečka. Kegljevič Je-ko iz R. vasi — dečko. Pavlin Marija iz Gotne vasi — dečka. Gril Stefa iz Birčne vasi — dečko. Sere Angela iz Poljan pri Mirni peč — dečka. Tramite Ivana iz Zg. Madaščice pri Trzinu — dečka. Stranar Zinka iz Novega mesta — dečko. Koba Terezija iz Dol. Straže — dečka. Udočič Emilija iz Cegeline pri N. m. — dečka. Matetič Katarina, Daline nitiv — Vinica — dečko. Marčič Marija iz Radovlj pri Krškem — dečko. Ajdišek Silva iz Stranske vasi pri Smihelu — dečka. Klobčar Radojka iz Laz pri Uršnih selih — dečko. Smrekar Jožef iz Zaloga pri Prekmurju — dečko. Iršič Jožef iz Brklina — dečka.

Pretekli teden so rodile: Bukovec Pavla iz Uršnih selih — dečko. Kristof — Angela iz Sel pri Mirni — dečko. Godec Mara iz Karlova — dečka. Gudel Marija iz Kravčevke vrha pri Semču — dečka. Vrtikapa Pavla iz Reke — dečko. Majerle Marija iz Čud-nesa sela pri Črnomlju — dečko. Poljanec Ana iz Vrtače pri Semču — dečka. Hočevar Inge iz Kočevja — dečka. Campa Ivana iz Kočevja — dečko. Grubar Marija iz R. vasi — dečka. Marčič Marija iz Radovlj pri Krškem — dečka. Bartolj Marija iz Dol. Straže — dečka. Lindič Fani iz Drame pri Sentierne — dečko. Culig Ottilija iz Gor. Laz pri Semču — dečka. Božič Marija iz Gor. Lovkice pri Metliki — dečka. Udočič Marija iz Dolja pri Stopleh — dečko. Pumeršar Jožef iz Radovlj pri Smarjeti — dečko. Orlik Ana iz Metlike — dečko. Starina Katarina iz Črnomlja — dečko. Gačnik Marija iz Broda pri N. m. — dečka. Jakeli Antonija iz Novega mesta — dečko. Sate Marija iz Goriske vasi pri Mirni peč — dečko. Udež Marija iz Novega mesta — dečko. Mladim mamicam čestitamoi

